

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організований злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odessa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odessa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odessa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odessa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odessa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Юліан МУНТЯНУ

СУЧАСНІ МЕТОДИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ НЕВІДОМОГО ЗЛОЧИНЦЯ, ПРИЧЕТНОГО
ДО ЗАХОПЛЕННЯ ТА УМИСНОГО ВБИВСТВА ЗАРУЧНИКІВ.....216

Ольга НЕДАШКІВСЬКА, Олександр ГУНЬКО

РОЛЬ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ ПІД ЧАС
ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ.....220

Alina Daniela PĂTRU

URMELE DE ARMĂ ALBĂ – INTERPRETAREA LEZIUNILOR ȘI MECANISMUL
PRODUCERII.....224

Сергій ПОЛУЯНОВ, Олег КОЖУХАР

ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЩОДО АГРЕСІЇ ПРОТИ СУВЕРЕНІТЕТУ ТА
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНИ.....228

Іван СТАРЕНЬКИЙ

ДИНАМІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ШКІДЛИВОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
RACCOON STEALER.....234

Олександр СТАРОДУБОВ

СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА ЯК СТРУКТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ТАКТИЧНИХ
ОПЕРАЦІЙ.....238

Олександр ФЕДОРЧУК

ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У СТРУКТУРІ КОНЦЕПЦІЇ ПРОТИДІЇ
ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....243

Дмитро ЦЕХАН

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ НА СТАДІЇ ОПЕРАТИВНО-
РОЗШУКОВОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ.....247

Юрій ЧЕРНИШ

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОНСУЛЬТАЦІЙ СПЕЦІАЛІСТА ПІД ЧАС
РОЗСЛІДУВАННЯ КОНТРАБАНДИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ.....251

Секція 3

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ У СФЕРІ ЕКСПЕРТНОГО

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА.....256

Валерія ДИНТУ

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ МЕДІАЦІЇ В
ТУРЕЧЧИНІ.....256

Тетяна ЛИННИК

ВИКЛИКИ ПРАВОВОЇ МОДЕЛІ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ НОРМ МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА.....259

Полуянов Сергій

*головний судовий експерт відділу криміналістичних досліджень Київського відділення Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України,
м. Київ, Україна
електронна адреса: kyiv@nncise.org.ua*

Кожухар Олег

*судовий експерт відділу криміналістичних досліджень Київського відділення Національного наукового центру «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України,
м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-2578-7167>
електронна адреса: olanko@ukr.net*

**ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЩОДО АГРЕСІЇ
ПРОТИ СУВЕРЕНІТЕТУ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ УКРАЇНИ**

У тезах розглянуто деякі питання організації і проведення судових експертиз щодо агресії проти суверенітету та територіальної цілісності України. Запропонований алгоритм дій судового військового експерта, показані шляхи організації і підтримання його взаємодії з фахівцями інших експертних спеціальностей.

Ключові слова: збройна агресія, військова експертиза, комісія, взаємодія.

Poluianov Serhii

*chief forensic expert of the department of forensic research of the Kyiv branch of the National scientific center «Institute of forensic examinations
Honor. prof. M.S. Bokarius»
of the Ministry of Justice of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

Kozhukhar Oleh

*forensic expert of the department of forensic research of the Kyiv branch of the National scientific center «Institute of forensic examinations
Honor. prof. M.S. Bokarius»
of the Ministry of Justice of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

**FEATURES OF MILITARY EXPERTISE ON AGGRESSION AGAINST THE
SOVEREIGNTY AND TERRITORIAL INTEGRITY OF UKRAINE**

The abstracts consider some issues of organizing and conducting forensic military examinations on aggression against the sovereignty and territorial integrity of Ukraine.

Section 2. Use of special knowledge and expert support for the investigation of organized crime in conditions
of armed conflict

An algorithm of actions of a forensic military expert is proposed, ways of organizing and maintaining his interaction with specialists of other expert specialties are shown.

Key words: armed aggression, military expertise, commission, interaction.

Науково-методичними рекомендаціями з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень визначені основні завдання військової експертизи. Вони стосуються дій органів управління і військових підрозділів (частин, з'єднань) Збройних Сил України та інших складових Сил Оборони [1, VIII, 8.1]. При цьому не враховано, що на теперішній час відсутній орієнтовний перелік питань щодо документального планування та підготовки ворога до ведення агресивної війни проти України, розв'язання ворогом агресивної війни проти України, з залученням військових формувань країни агресора та вчиненням нею агресивних дій, а також причинно-наслідкові зв'язки щодо наслідків бойових дій військових формувань країни агресора.

На нашу думку, основними завданнями судової військової експертизи при проведенні дослідження щодо збройної агресії дій іноземних держав проти суверенітету та територіальної цілісності України є встановлення обставин застосування озброєння і військової техніки та дій військових службових осіб збройних сил агресора під час підготовки та ведення війни (бойових дій), що призвели до загибелі та поранення громадян, руйнування об'єктів критичної та цивільної інфраструктури.

Варіант алгоритму дій судового експерта за спеціальністю 16.1 при проведенні судової військової експертизи щодо збройної агресії проти суверенітету та територіальної цілісності України відображено на рис. 1.

АЛГОРИТМ ДІЙ СУДОВОГО ЕКСПЕРТА
при проведенні експертизи за напрямком військових досліджень

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ПРОТИВНИКА?

Вивчення матеріалів із відкритих джерел інформації (інтернет-сторінок, медіаресурсів); інформація, отримана із матеріалів кримінального провадження (дані від розвідувальних органів, протоколи допитів свідків, поіменний список керівного складу тощо).

ЯКІ ЯКІ САМЕ СЛУЖБОВІ І/АБО ПОСАДОВІ ОСОБИ КРАЇНИ АГРЕСОРА (ЯК ВІЙСЬКОВІ, ТАК І ЦИВІЛЬНІ) ЗДІЙСНЮВАЛИ ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ПІДГОТОВКУ ДО ВЕДЕННЯ АГРЕСИВНОЇ ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ?

Вивчення матеріалів кримінального провадження (дані від розвідувальних органів тощо); матеріали із відкритих джерел інформації (інтернет-сторінок, медіаресурсів); речові докази (мапи, інші документи планового, розпорядчого й керівного характеру).

ПІДТВЕРДЖЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО РОЗВ'ЯЗАННЯ ВОРОГОМ АГРЕСИВНОЇ ВІЙНИ ПРОТИ УКРАЇНИ?

Вивчення матеріалів кримінального провадження (дані від розвідувальних органів, бойові накази, розпорядження (шифротелеграми) частинам і підрозділам, рішення командирів частин, підрозділів щодо здійснення дій, мапи (робочі мапи, плани, схеми) рішень (маршрутів висування); протоколи допиту свідків тощо); матеріали із відкритих джерел інформації (інтернет-сторінок, медіаресурсів).

ЗА ЯКИХ ОБСТАВИН ТА ЯКІ САМЕ ВІЙСЬКОВІ ФОРМУВАННЯ (УГРУПУВАННЯ) КРАЇНИ АГРЕСОРА ВЧИНЯЛИ БОЙОВІ ДІЇ?

Матеріали кримінального провадження (дані від розвідувальних органів, бойові накази, розпорядження (шифротелеграми) частинам і підрозділам, рішення командирів частин, підрозділів щодо здійснення дій, мапи (робочі мапи, плани, схеми) рішень (маршрутів висування) тощо); матеріали із відкритих джерел інформації (інтернет-сторінок, медіаресурсів).

АЛГОРИТМ ДІЙ СУДОВОГО ЕКСПЕРТА

**при проведенні експертизи за напрямком військових досліджень
(завершення)**

ЯКИЙ БУВ БОЙОВИЙ І ЧИСЕЛЬНИЙ СКЛАД ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ КРАЇНИ АГРЕСОРА ТОЩО?

Матеріали кримінального провадження (дані від розвідувальних органів, списки (відомості) особового складу частини, підрозділу, журнал бойових дій частин, журнал обліку бойової підготовки, журнал обліку інструктажу особового складу, книга видачі зброї, план-завдання екіпажу (розрахунку, водію) машини, поіменний список інструктажу, список утрат особового складу (техніки), протоколи допиту свідків.

ПІД ЧИЇМ КОМАНДУВАННЯМ ВІЙСЬКОВІ ФОРМУВАННЯ (ЧАСТИНИ, ПІДРОЗДІЛИ) ЗДІЙСНЮВАЛИ АГРЕСИВНІ ДІЇ?

Вивчення матеріалів кримінального провадження (дані від розвідувальних органів, бойові накази, розпорядження (шифротелеграми) частинам, підрозділам, рішення командирів частин, підрозділів щодо здійснення дій, мапи (робочі мапи, плани, схеми) рішень (маршрутів висування), журнал обліку відданих та отриманих розпоряджень, таблиця позивних посадових осіб, протоколи допиту свідків тощо), матеріали із відкритих джерел інформації (інтернет-сторінок, медіаресурсів).

ЯКИМИ НОРМАТИВНИМИ АКТАМИ (МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА, НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА КРАЇНИ АГРЕСОРА, ТОЩО) ЩОДО ОБМЕЖЕННЯ ЗАСОБІВ ТА МЕТОДІВ ВЕДЕННЯ ВОЄННИХ ДІЙ РЕГЛАМЕНТОВАНО ДІЯЛЬНІСТЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ І ПОСАДОВИХ ОСІБ КРАЇНИ АГРЕСОРА?

Конвенція про мирне врегулювання міжнародних спорів 1907 року, Статут Організації Об'єднаних Націй 1945 року, Статут Міжнародного військового трибуналу для суду та покарання головних військових злочинців європейських країн осі (Нюрнберзького трибуналу) 1945 року, Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, прийнята Резолюцією 2625 (XXV) Генеральної Асамблеї ООН від 24.10.1970 р., ... Федеральний закон от 31.05.1996 г. № 61-ФЗ «Об обороне», Федеральний закон от 27.05.1998 г. № 76-ФЗ «О статусе военнослужащих», Устав внутренней службы Вооруженных Сил Российской Федерации.

ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВИЙ ЗВ'ЯЗОК

Рис. 1 Алгоритм дій судового експерта з вирішення орієнтовних питань під час проведення судової військової експертизи щодо збройної агресії проти суверенітету та територіальної цілісності України.

Слід зауважити, що судова експертиза, яка досліджує наслідки агресії проти суверенітету та територіальної цілісності України, як правило буде комплексною. Під час проведення дослідження разом з військовими експертами будуть працювати фахівці інших експертних спеціальностей. Наприклад, в ході вивчення наслідків нанесення вогневого удару по населеному пункту це можуть бути фахівці вибухово-технічної, будівельно-технічної, електротехнічної експертизи, у випадку нанесення шкоди лісам і сільськогосподарським угіддям – пожежно-технічної, товарознавчої, інженерно-екологічної, ветеринарної експертизи. У кожного з них може бути своя відпрацьована методика дослідження, свої індивідуальні прийоми, правила і норми дій. Імовірно, що, дослідження за різними напрямками будуть проводитись одночасно. Варіант загального алгоритму дій комісії експертів запропонований на рис. 2.

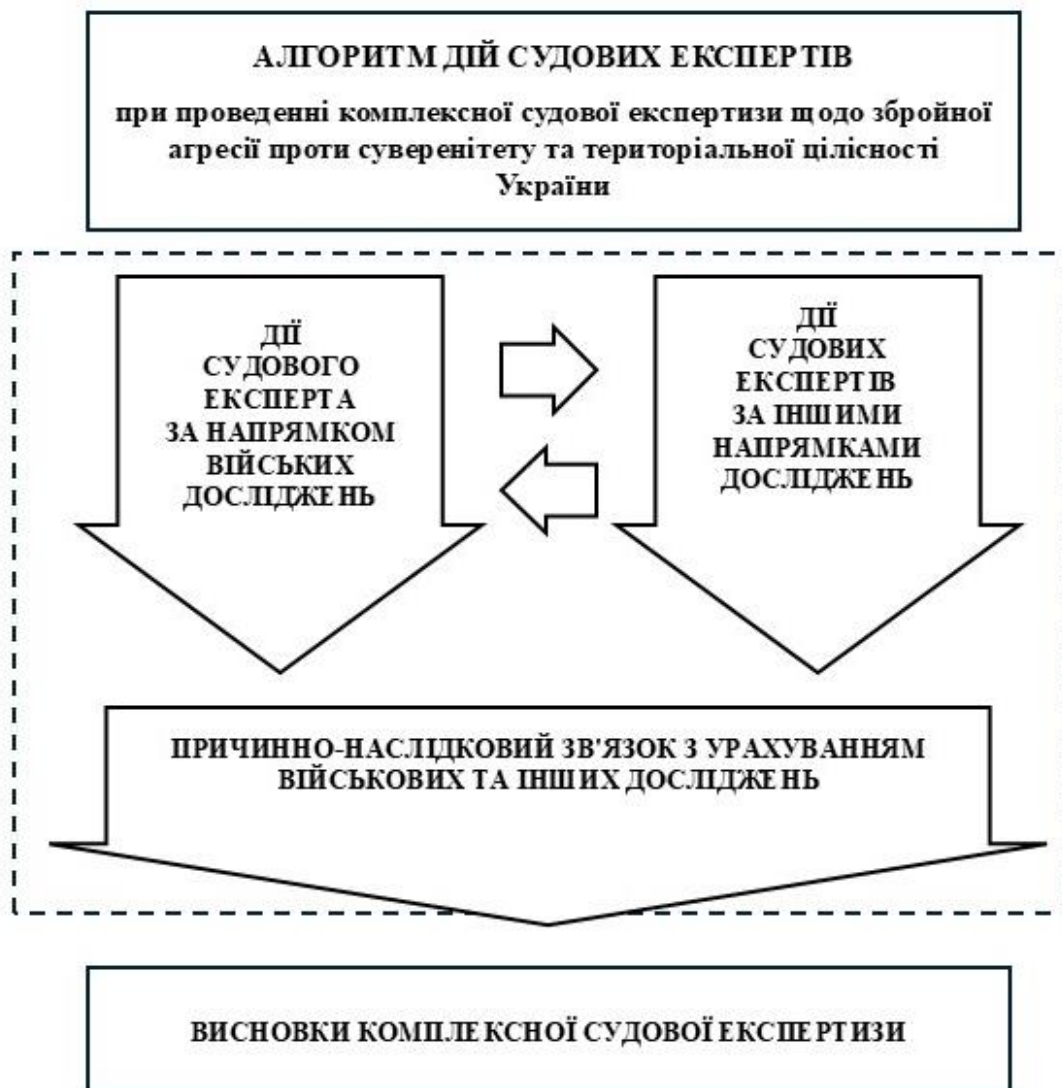

Рис. 2 Алгоритм дій судових експертів при проведенні комплексної судової експертизи щодо збройної агресії проти суверенітету та територіальної цілісності України.

Зауважимо, що складання якісного, повного і обґрунтованого висновку експертів комплексної судової експертизи можливо тільки за умов організації і систематичного підтримання взаємодії між експертами різних спеціальностей. Цю взаємодію повинен організувати голова комісії вже в ході проведення першої наради комісії експертів. **Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень чітко визначають, що у випадках проведення дослідження слідів пострілу, зброї та засобів з некінетичним принципом ураження, ракетно-реактивної зброї головою експертної комісії призначається особа, атестована як судовий експерт з експертизи зброї та слідів її використання [2, І, 4.1].**

Комісія є тимчасовим колективом, який часто не має злагодженості, чіткого взаєморозуміння, алгоритмів спільних дій. Тому організація взаємодії представляє певні ускладнення для голови комісії. Йому потрібно переконати членів комісії у необхідності організованості, свідомої узгодженої роботи, спрямованої на своєчасне досягнення єдиного кінцевого результату [3, с.181]. Голова комісії визначає способи підтримання взаємодії, послідовність і терміни виконання окремих досліджень та інших заходів, доводить до членів комісії інформацію про порядок зв'язку, обміну отриманими даними.

Взаємодія між експертами підтримується і вдосконалюється в ході:

- оперативного обміну інформацією в ході ознайомлення з матеріалами кримінального провадження і проведення досліджень;
- обговорення проблемних питань на проміжних нарадах;
- формулювання синтезуючого розділу дослідницької частини і висновків експертів, проведення підсумкової наради.

Злагоджена співпраця експертів різних спеціальностей дозволить досягнути наміченого результату – повного висновку, обґрунтованого проведеними дослідженнями і професійною оцінкою фахівців.

Перелік використаних джерел:

1. Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень (Наказ Міністерства юстиції України № 53/5 від 08 жовтня 1998 року (Із змінами).
2. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень (Наказ Міністерства юстиції України № 53/5 від 08 жовтня 1998 року (Із змінами).
3. Власова, О. І. Соціальна психологія організацій та управління : підручник / О. І. Власова, Ю. В. Никоненко. Київ : ЦУЛ, 2025. 392 с.